

Ментух Н. Ф.
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного
права та судочинства,
Західноукраїнський національний університет*

Зарубіжний досвід розвитку державно-приватного партнерства

Зарубіжний досвід реалізації проектів із застосуванням механізмів взаємодії держави та приватного бізнесу працює вже довгий час та постійно вдосконалюється. Темпи розвитку реалізації проектів державно-приватного партнерства (ДПП) у зарубіжних країнах дуже різні.

Розглянемо найбільш типові приклади розвинених економічних держав, узагальнення досвіду яких дозволить забезпечити формування інституційного базису до створення передумов ефективного розвитку ДПП нашої країни.

Одним із найуспішніших щодо співпраці державного і приватного секторів прийнято вважати досвід **Великобританії**.

Будучи першою країною, яка прийняла ДПП, Великобританія відіграла помітну роль у розробці механізмів ДПП і впливає на поширення моделей в інших країнах [1, с. 210].

В даний час проекти ДПП у Великій Британії мають різну галузеву спрямованість, у тому числі проекти реалізуються в соціально значущих сферах (школи, лікарні, в'язниці, суди, пожежні частини, поліція, переробка відходів та житлове будівництво), транспортній інфраструктурі, інформаційних технологіях, виробництві продукції військового призначення та дозвіллі.

Взаємодія приватного сектору та держави в **Ірландії** розпочалася зі створення лікарень та шкіл за участю релігійних організацій та управління платними автошляхами. Рішення розвивати ДПП на системній основі було прийнято на початку 1998 р., чому посприяв колосальний дефіцит у фінансуванні інфраструктурних проектів. При цьому ДПП визначається як угода між державним та приватним сектором, в якій фіксується чіткий розподіл ризиків між учасниками та надається право приватній стороні надавати соціально значущі послуги, використовуючи суспільну інфраструктуру, на принципах, відмінних від стандартних державних закупівель.

З метою подальшого стимулювання еволюції процесу ДПП було створено Національне фінансове агентство розвитку, основними функціями якого стали мобілізація фінансових ресурсів для проектів ДПП та надання консультаційної допомоги міністерствам та відомствам у підготовці та реалізації проектів ДПП.

Франція сьогодні є одним із прикладів держав, де дуже активно і при цьому успішно реалізуються проекти державно-приватного партнерства (*partenariat public-privé* – PPP). В даній державі діє також низка законів, що створюють правові підстави для реалізації схем державно-приватного партнерства в окремих сферах.

Р. Деніелс та Дж. Трібкук у своїй роботі зазначають, що у Франції ще у другій половині XIX ст. можна знайти свідчення розвитку формату відносин

державно-приватного партнерства, яке активно використовувалося як у транспортній, так і у комунальній сферах. За цей час досить велика кількість залізничних сполучень, трамвайних колій, водопроводів була побудована із залученням економічних ресурсів приватного сектору. Залучення приватного капіталу відбувалося з урахуванням концесійних угод, які укладалися на довгострокову перспективу, наприкінці якої об'єкти ДПП переходили у державну власність. До цього часу концесійна модель залишається однією з найактивніших форм державно-приватного партнерства у Франції [2, с. 375].

Останніми роками у Франції основними сферами реалізації проектів державно-приватного партнерства є: будівництво та обслуговування доріг, а також водопостачання.

В останні роки інститут державно-приватного партнерства досить динамічно розвивається і в **Німеччині**. Співпраця держави та бізнесу в Німеччині знаходить своє відображення у різних сферах діяльності, найчастіше моделі державно-приватного партнерства знаходять своє втілення у транспортному господарстві (автобани, мости, тунелі, порти, аеродроми), комунальному господарстві (водопостачання та водовідведення, каналізаційні системи, освітлення вулиць) та у енергетичній галузі (виробництво електроенергії, тепла, видобуток газу).

Відсутність нормативно-правових документів у сфері державно-приватного партнерства, як відзначає Т. Гантон, зумовила прийняття 1 вересня 2005р. закону «Про прискорення реалізації державно-приватних партнерств та про поліпшення загальних правових умов для них», яким були переглянуті деякі пункти податкового та бюджетного законодавства та норми регулювання розміщення державних замовлень та фінансування будівництва автомобільних магістралей за рахунок коштів приватних інвесторів [3, с. 517].

Питаннями розвитку державно-приватного партнерства у Німеччині займається розвинена інфраструктура ДПП-центрів (оперативні групи розвитку ДПП), які реалізують проектну, координаційну, консультаційну та науково-методичну діяльність.

У **Португалії** проекти державно-приватного партнерства активно реалізуються в галузі охорони здоров'я, у галузі будівництва та експлуатації транспортної інфраструктури і в галузі енергетики та в інших областях.

У своїй роботі П.А.П. Коста Гонсалвес зазначає, що у Португалії кваліфікація правовідносин певного роду як державно-приватного партнерства має певну юридичну силу, коли договір, виходячи з якого вони виникають, має певні типові особливості, такі як: предметом договору є здійснення суспільної діяльності; відповідальність за управління зазначеною діяльністю лежить на приватному партнері; фінансування цієї діяльності повністю або частково здійснює приватний партнер; договір укладається терміном більше трьох років [4, с. 447].

Істотний інтерес для України має досвід регулювання державно-приватного партнерства в **Іспанії**.

В Іспанії, як зазначає О. Попело, «введення механізмів державно-приватного партнерства істотно полегшувалося завдяки багаторівневій структурі територіального управління, яка особливо вдало відповідала

здійсненню такого вигляду контрактних взаємин між владою і бізнесом. У межах своєї компетенції регіональні органи влади мають право на здійснення проектів, включаючи ДПП-проекти. Це дозволило максимально органічно адаптувати механізми ДПП до конкретних потреб, місцевих общин, а також зробити можливим створення міжрегіональних проектів, контрольованих федеральним урядом» [5, с. 68].

Не менш цікавим у сфері використання державно-приватного партнерства видається і досвід **Італії**, яка має один із найбільш розвинених ринків проектів державно-приватного партнерства (ДПП) у Європі.

Криза державних фінансів та нестача грошей зумовили в багатьох зарубіжних країнах, у тому числі і в Італії, необхідність звернення до державно-приватного партнерства як для управління щодо надання послуг, так і для проведення громадських робіт [6, с. 397-424].

Державно-приватне партнерство є одним з найбільш перспективних та ефективних інструментів міського і регіонального економічного та соціального розвитку. Концесії – досить універсальний засіб вирішення економічних проблем в Італії. Вони є найбільш розвинутою прогресивною формою партнерства держави, органів місцевої влади та приватного сектору на сучасному етапі. Основними сферами застосування механізмів державно-приватного партнерства в Італії є лікарні, транспорт, житлово-комунальна галузь.

Таким чином, кожною країною використовуються свої інструменти сприяння розвитку державно-приватного партнерства. Досвід зарубіжних країн у використанні державно-приватного партнерства загалом підтверджує ефективність та перспективність використання такого формату взаємодії держави та бізнесу, особливо в інфраструктурних проектах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Tom Willems & Wouter Van Dooren. (De)Politicization Dynamics in Public-Private Partnerships (PPPs): Lessons from a comparison between UK and Flemish PPP policy. *Public Management Review*. Taylor & Francis Journals. 2016. vol. 18(2). pages 199-220.
2. Daniels R., Triebcoek J. Private Provision of Public infrastructure: an organizational analysis of next privatization frontier. *University of Toronto Law Journal*. 1996. P. 375.
3. Gunton T. Megaprojects and Regional Development: Pathologies in Project Planning. *Regional Studies. The Journal of the Regional Studies Association*. 2010. no.5. pp. 505–519.
4. Costa Gonçalves P.A.P. Les contrats de Partenariat Public-Privé au Portugal. Partenariats public-privé: Rapports du XVIIIe congrès de l'académie internationale de droit comparé. Sous la direction de François Lichère. Bruxelles: Bruylant; Groupe De Boeck s.a. 2011. XV; 532 p.
5. Попело О. Світовий досвід розвитку державно-приватного партнерства як фактор побудови та ефективного функціонування інноваційної моделі економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2016. № 1(15). С. 63-73.
6. Ferrari G.F. Public-Private Partnerships in Italy. Partenariats public-privé: Rapports du XVIIIe congrès de l'académie internationale de droit comparé.

УДК 342.1

Кузь Т. В.
*доктор філософії, доцент кафедри
адміністративного права та судочинства
Західноукраїнський національний університет*

Обґрунтованість адміністративних актів як ключовий принцип адміністративної процедури

Прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру» (далі – ЗАП) від 17.02.2022 року знаменувало початок важливих реформ публічного управління в Україні та впровадження принципів сервісної держави, основною метою яких стало створення можливостей для захисту громадян від незаконних дій та рішень органів публічної адміністрації та забезпечення належної реалізації їх прав та законних інтересів у відносинах з органами влади [1].

Одним із фундаментальних принципів, на яких ґрунтується ЗАП є принцип обґрунтованості адміністративних актів. Він відіграє ключову роль у забезпеченні законності та ефективності адміністративної процедури.

Статтею 8 ЗАП передбачається, що «Адміністративний орган забезпечує належність та повноту з'ясування обставин справи, безпосередньо досліджує докази та інші матеріали справи. Адміністративний орган під час здійснення адміністративного провадження враховує всі обставини, що мають значення для вирішення справи. Адміністративний орган зобов'язаний обґрунтовувати адміністративні акти, які він приймає, крім випадків, визначених законом. Адміністративний акт, який може негативно вплинути на право, свободу чи законний інтерес особи, повинен містити мотивувальну частину, що відповідає вимогам цього Закону. Якщо адміністративний орган змінює оцінку та висновки в однакових чи подібних справах, він зобов'язаний надати належне обґрунтування такої зміни»[2].

Тож, адміністративний акт, який приймається за результатами адміністративного провадження, повинен бути результатом ретельного аналізу ситуації суб'єктом владних повноважень, правильного застосування закону та логічного висновку. Кожне рішення має прийматися тільки після отримання достовірних та достатніх відомостей про обставини справи та встановлення чіткого та послідовного зв'язку між з'ясованими фактами і застосованими нормами права.

Як зазначають в своєму дослідженні І. Соловйова та І. Бойко, «виклад мотивів прийнятого рішення – це вимога до адміністративного органу вказувати на підстави та властивості прийняття рішення до приватної особи. Виклад мотивів спрямовано на захист прав людини та бізнесу у відносинах із представниками влади. Обґрунтування може упередити особу від оскарження